

DE MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED EN DE VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

CONCEPTNOTA

Betreft: Aanpak voor de aanpassing van de Vlaamse regelgeving aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) tegen uiterlijk 24 mei 2018

1. INHOUDELIJK

1.1 Situering

Op 4 mei 2016 werd in het Publicatieblad van de Europese Unie de Verordening (EU) 216/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna “Algemene Verordening Gegevensbescherming”, afgekort als AVG) gepubliceerd.

De AVG strekt ertoe om de gegevensbescherming in de Europese lidstaten te harmoniseren. De verordening is in werking getreden op 24 mei 2016 en moet toegepast worden vanaf 25 mei 2018. De tussenperiode tot 24 mei 2018 fungeert als termijn voor de tenuitvoerlegging en dus uitvoering van de verordening. Tijdens die periode hebben de lidstaten niet alleen de positieve verplichting om alle nodige uitvoeringsmaatregelen te nemen maar ook de negatieve verplichting om geen maatregelen uit te vaardigen die het door de verordening beoogde resultaat ernstig in gevaar zouden brengen.

Ingevolge de vraag naar een plan van aanpak vanwege de kabinetten van de minister-president en van de Vlaamse minister, bevoegd voor bestuurszaken, organiseerde het departement Kanselarij en Bestuur op 30 juni een Vlaams intern overleg met o.a. de kabinetten van de minister-president en van de Vlaamse minister, bevoegd voor bestuurszaken, het agentschap Informatie Vlaanderen, het Facilitair Bedrijf en de Vlaamse Toezichtcommissie. Op dit overleg werden een aantal vervolgspraken gemaakt, o.a. een eerste screeningsignaal naar de beleidsdomeinen en het vastleggen van een overleg met de bevoegde federale dienst (FOD Justitie). De secretaris-generaal van het departement Kanselarij en Bestuur bracht in zijn functie van voorzitter van het Voorzitterscollege op 12 juli zijn collega's op de hoogte van de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming met de vraag tot screening van de eigen regelgeving in functie van een mogelijke impact.

Op 19 september vond een overleg plaats met de betrokken experts van de FOD Justitie waarbij zowel van federale kant als van Vlaamse kant de laatste ontwikkelingen werden uitgewisseld. Aan

dat overleg namen medewerkers deel van de federale overheidsdienst (FOD) Justitie, het agentschap Informatie Vlaanderen, de Vlaamse Toezichtcommissie, het kabinet van de minister-president, het Facilitair Bedrijf en de departementen Kanselarij en Bestuur en Mobiliteit en Openbare Werken. De Vlaamse en federale overheid zullen elkaar op de hoogte houden van relevante activiteiten.

Het Facilitair Bedrijf en het agentschap Informatie Vlaanderen organiseerden op 7 november een studiedag over de Algemene Verordening Gegevensbescherming waaraan 230 personeelsleden van Vlaamse overheidsinstanties deelnamen. Drie materie-experten hebben op het juridische en het meer operationele vlak toegelicht wat de Vlaamse overheid moet ondernemen om in regel te zijn met de verordening (<https://overheid.vlaanderen.be/nieuws/presentaties-online-studiedag-europese-algemene-verordening-gegevensbescherming>). Deze studiedag vormde het inhoudelijke startschot voor de omzetting binnen de Vlaamse overheid.

1.2 Impact van de AVG op bestaande Vlaamse regelgeving

De Vlaamse regelgeving moet worden gescreend om de overeenstemming met de bepalingen van de AVG na te gaan. Deze screening kan verschillende resultaten opleveren:

- de regelgeving verwijst naar de Wet Verwerking Persoonsgegevens van 8 december 1992 (WVP);
- de regelgeving is strijdig met de AVG;
- de regelgeving stemt overeen met de AVG maar herhaalt de bepalingen van de AVG.

In elk van die situaties moet actie worden ondernomen:

- De AVG heeft immers tot gevolg dat de federale WVP in belangrijke mate moet worden aangepast: de materiële bepalingen die in de AVG voorkomen, moeten uit de WVP worden gelicht. Dat heeft tot gevolg dat de verwijzingen naar de WVP in de Vlaamse regelgeving dienen te worden aangepast of geschrapt. Daarbij is het niet altijd voldoende om de loutere verwijzing naar de WVP te vervangen door de AVG. De volgorde van de artikelen en materiële bepalingen van de AVG stemt immers niet overeen met de volgorde van nummering in de WVP.
- De screening is ook vereist omwille van de verwijzingen in de Vlaamse regelgeving naar de 'machtigingen tot mededeling van persoonsgegevens'. Bij dergelijke verwijzingen moet rekening worden gehouden met de vraag of het stelsel van machtigingen, zoals die verstrekt worden door de federale Commissie ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer (CBPL) of door de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC), behouden blijft en of het in de betreffende regelgevingen opgenomen blijft. Is dat niet het geval, dan dringt zich een aanpassing van de regelgeving op. Vandaar dat de screening alvast ook de mogelijke verwijzingen naar machtigingen moet bevatten, in afwachting van uitsluitel omtrent het al dan niet voortbestaan van de machtigingen.
- Naast het screenen op de overname van bepalingen uit of verwijzingen naar de WVP is het ook van belang om de regelgeving te screenen op de inhoudelijke of materiële overeenstemming met de AVG (los van enige band met of verwijzing naar de WVP). Dit houdt in dat inhoudelijk moet worden nagegaan of een regeling in overeenstemming is met de bepalingen van de AVG. Regelgeving die strijdig is met de materiële bepalingen van de AVG, moet worden opgeheven of aangepast, waarbij, bij aanpassing, rekening moet worden gehouden met het principiële overschrijfverbod, nl. het verbod tot formele omzetting of overschrijving van Europese verordeningen. Dit zal vooral het geval zijn bij regelgeving die aan de betrokkenen niet dezelfde rechten toekent als de AVG of de termijn binnen dewelke de rechten moeten worden uitgeoefend, anders regelt, zoals bijvoorbeeld het recht op inzage.

- Het is ook mogelijk dat regelgeving inhoudelijk met de AVG overeenstemt en ter zake dezelfde of gelijkaardige bepalingen bevat als de AVG. Deze bepalingen moeten worden opgeheven of aangepast. Reden hiervoor is opnieuw het overschrijfverbod.

Conclusie er is binnen ieder beleidsdomein een screening van de bestaande Vlaamse regelgeving vereist, zowel op verwijzingen naar de Wet Verwerking Persoonsgegevens van 8 december 1992 als een inhoudelijke screening.

1.3 Impact van de AVG op toekomstige Vlaamse regelgeving

Bij het uitvaardigen van toekomstige Vlaamse regelgeving moet rekening worden gehouden met de AVG. Dat houdt in dat de toekomstige Vlaamse regelgeving hiermee moet overeenstemmen. Bijgevolg zijn bepalingen die strijdig zijn met de AVG, uitgesloten. Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met het overschrijfverbod, nl. het verbod tot formele omzetting of overschrijving van Europese verordeningen. Het overschrijfverbod houdt in dat een verordening niet zomaar mag worden overgenomen in nationale wetgeving die ertoe strekt die verordening uit te voeren. Naast het overschrijfverbod is er de vraag of en in welke mate er in de tekst zelf van de regelgeving mag of kan worden verwezen naar bepalingen uit de AVG. De verwachting is dat er een tendens zal zijn om dit te doen, in navolging van de bestaande praktijk om te verwijzen naar de WVP om aldus aan te tonen dat rekening wordt gehouden met de bevoegdheidsverdeling in België. Belangrijk is om, desgevallend in de Memorie van Toelichting, aan te geven dat er sprake is van een specificatie van de AVG. In voorkomend geval kan dit in de regelgeving zelf worden opgenomen, via een artikel dat aangeeft dat het hier gaat om een specificatie van de bepalingen van de AVG.

Conclusie bij het uitvaardigen van nieuwe Vlaamse regelgeving wordt bij voorkeur rechtstreeks naar de AVG verwezen, voor zover een dergelijke verwijzing aangewezen is. Nog beter is om in de memorie van toelichting aan te geven dat de AVG van toepassing is zonder dat dit materieel in de regelgeving zelf moet worden herhaald.

1.4 Voorstel van aanpak voor aanpassing van de Vlaamse regelgeving aan de AVG tegen uiterlijk 24 mei 2018

Opdat alle Vlaamse regelgeving tijdig en op een uniforme manier wordt aangepast aan de AVG, wordt volgende aanpak voorgesteld:

- De oprichting van een juridische werkgroep binnen het coördinatiecomité bij de Vlaamse dienstenintegrator¹. Deze werkgroep is samengesteld uit één jurist van ieder beleidsdomein. Er wordt ook telkens een plaatsvervanger voorzien die eventueel samen met het effectieve lid kan deelnemen aan het overleg van de juridische werkgroep. De werkgroep wordt voorgezeten door het agentschap Informatie Vlaanderen. De juridische werkgroep is verantwoordelijk voor de centrale coördinatie en opvolging van de werkzaamheden opdat de ganse Vlaamse regelgeving tegen uiterlijk 24 mei 2018 aan de AVG is aangepast. De juridische werkgroep zorgt ervoor dat de aanpassingen op een uniforme manier gebeuren. Elke jurist binnen de juridische werkgroep vertegenwoordigt zijn/haar respectievelijk beleidsdomein en is verantwoordelijk voor de coördinatie binnen zijn/haar beleidsdomein en de opvolging en uitvoering van de instructies en afspraken van de werkgroep door alle entiteiten binnen zijn/haar beleidsdomein.

¹ De taken en bevoegdheden van het coördinatiecomité bij de Vlaamse dienstenintegrator worden in de loop van 2017 opgenomen in het stuurorgaan Informatie- en ICT-beleid (VR 2016 3009 DOC.1037).

De werkgroep rapporteert minstens driemaandelijks aan het coördinatiecomité bij de Vlaamse dienstenintegrator, het Voorzitterscollege en aan de kabinetten van de minister-president en de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, over de voortgang van de aanpassing van de Vlaamse regelgeving aan de AVG.

- Binnen het coördinatiecomité bij de Vlaamse dienstenintegrator is nu reeds een werkgroep Informatieveiligheid Vlaamse overheid werkzaam. Deze werkgroep zal nadere instructies en maatregelen uitwerken opdat op operationeel vlak, de informatievoorziening van de Vlaamse overheid, vanaf 25 mei 2018 in overeenstemming is met de verordening.
- De juridische werkgroep en de werkgroep informatieveiligheid zullen met elkaar afstemmen: een vertegenwoordiger van het agentschap Informatie Vlaanderen binnen de werkgroep informatieveiligheid zal ook deel uitmaken van de juridische werkgroep om o.a. de informatie-uitwisseling tussen beide werkgroepen te garanderen.
- De screening van alle aan te passen artikelen van de met betrekking tot het beleidsdomein van toepassing zijnde Vlaamse regelgeving (decreten, besluiten van de Vlaamse regelgeving, ministeriële besluiten, omzendbrieven) gebeurt door ieder beleidsdomein tegen uiterlijk medio februari 2017. In het geval van concrete problemen m.b.t. de toepassing van de AVG, kan de jurist van het beleidsdomein de voorzitter van de juridische werkgroep contacteren.
- Het resultaat van de screening van ieder beleidsdomein wordt door de juridische vertegenwoordiger van het betreffende beleidsdomein uiterlijk medio februari 2017 aan de juridische werkgroep bezorgd. Vragen en knelpunten die rijzen n.a.v. de screening worden in de juridische werkgroep behandeld.
Vertegenwoordigers van het secretariaat van de Vlaamse Toezichtcommissie (VTC) en eventueel de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (CBPL) kunnen door de juridische werkgroep worden uitgenodigd voor suggesties tot oplossing van de knelpunten n.a.v. de screening.
Het agentschap Informatie Vlaanderen voorziet ook de mogelijkheid dat beroep wordt gedaan op externe expertise opdat de Vlaamse regelgeving op uniforme wijze wordt aangepast aan de AVG.
Eventuele vragen m.b.t. de bevoegdheidsverdeling worden vanuit de juridische werkgroep voorgelegd aan juristen binnen het departement Kanselarij en Bestuur.
Wetgevingstechnische experts van het departement Kanselarij en Bestuur geven aan de juridische werkgroep instructies hoe de aanpassingen in de regelgeving best gebeuren conform de Omzendbrief Wetgevingstechniek.
Ook kan, indien nodig, de juridische werkgroep contact opnemen met de Raad van State om tijdig zekerheid te hebben over de aanpak tot omzetting.
- Na de screening wordt binnen ieder beleidsdomein gestart met het opstellen van de regelgeving tot aanpassing van de gescreende artikelen, volgens de instructies van de juridische werkgroep. Bij het opstellen van de regelgeving tot aanpassing van de bestaande decreten en besluiten, dient rekening te worden gehouden met het regelgevingsproces dat de nodige tijd in beslag neemt. Vanuit deze optiek wordt de volgende timing aan de VR voorgesteld:
 - o De aanpassing van alle betrokken decreten aan de AVG gebeurt prioritair opdat het gecoördineerd ontwerpdecreet tegen ten laatste begin mei 2018 door het Vlaams Parlement is aangenomen om vervolgens tegen uiterlijk 18 mei 2018 door de Vlaamse Regering te laten bekrachtigen en afkondigen.
Daarom dat dit ontwerpdecreet uiterlijk juli 2017 door de Vlaamse Regering principieel wordt goedgekeurd. Na adviesinwinning bij de strategische adviesraden en de Raad van State, wordt het ontwerpdecreet tot aanpassing van de bestaande decreten aan de AVG door de Vlaamse Regering uiterlijk begin 2018 door de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd om in het Vlaams Parlement in te dienen.

- Naast het decretale traject, moet ook een ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot aanpassing van alle bestaande besluiten tegen uiterlijk 18 mei 2018 zijn goedgekeurd. Daarvoor is geen parlementaire behandeling nodig en in principe evenmin adviesinwinning bij de strategische adviesraden. De totstandkomingsprocedure ervan is dus korter. De principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering kan in februari 2018 zodat, na adviesinwinning bij de Raad van State, de Vlaamse Regering het ontwerpbesluit tegen uiterlijk 18 mei 2018 definitief kan goedkeuren.
 - De ministeriële besluiten en omzendbrieven worden door de betreffende ministers tegen uiterlijk 24 mei 2018 aangepast.
- Iedere jurist binnen de juridische werkgroep is verantwoordelijk voor de coördinatie van de bepalingen tot aanpassing van respectievelijk de decreten en besluiten betreffende zijn/haar beleidsdomein, met bijbehorende insteek voor de nota aan de Vlaamse Regering (zowel voor het ontwerpdecreet als voor het ontwerpbesluit) en de Memorie van Toelichting, telkens gecoördineerd voor wat betreft zijn/haar beleidsdomein. De jurist bezorgt alle teksten aan de voorzitter van de juridische werkgroep.
 - Het departement Kanselarij en Bestuur ondersteunt de voorzitter van de juridische werkgroep bij de coördinatie tot respectievelijk één gecoördineerd ontwerpdecreet en één gecoördineerd ontwerpbesluit, één gecoördineerde nota aan de Vlaamse Regering en één gecoördineerde Memorie van Toelichting.
 - Gelet op de strakke timing is het essentieel dat alle entiteiten van alle beleidsdomeinen hieraan prioriteit geven en de volle medewerking verlenen opdat hun respectieve regelgevingen tegen uiterlijk 24 mei 2018 zijn aangepast.
 - Het departement Kanselarij en Bestuur faciliteert, na overleg met de voorzitter van de juridische werkgroep, de eventuele contacten met de Europese Commissie en op het intergouvernementele vlak.
 - Het departement Kanselarij en Bestuur volgt de evolutie van de aanpassingen aan het e-govdecreet van 18 juli 2008 omwille van de AVG op aangezien het e-govdecreet uiteindelijk in het bestuursdecreet wordt opgenomen.

2. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan de conceptnota met dien verstande dat deze goedkeuring geen enkel financieel of budgettair engagement inhoudt;
2. alle ministers en hun respectieve administraties te gelasten hun volle medewerking te verlenen aan de tijdige aanpassing van de regelgeving overeenkomstig punt 1.4.;
3. de minister-president en de Vlaamse minister, bevoegd voor bestuurszaken, te belasten met de coördinatie en opvolging van de verdere uitvoering van deze conceptnota en daarover tussentijds te rapporteren.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Geert BOURGEOIS

De viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur,
Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Liesbeth HOMANS